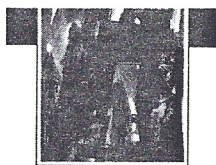

La idea d'Europa. O, dit d'una altra manera, ¿què és Europa sinó això, una idea? Geogràficament només ve a ser una península d'Àsia. Políticament parlant, mai no ha conegut un règim que unifiqués *tot* el que vagament entenem per Europa. En conseqüència, parlar d'Europa és parlar del cabal cultural, de la tradició, del pensament occidental. Parlar-ne és parlar de la cultura, *lato sensu*, europea. I pel territori de la cultura es mouen, ja ho sabeu, les idees. A més, el procés d'unificació —tot un exercici de distòcia política— torna a l'arena del debat velles discussions. I si parlar d'Europa és parlar de la seua tradició, de la seua història —ella, per a bé o per a mal, la va inventar—, no només resulta lícit, sinó indefectible, contemplar aquesta idea des d'una perspectiva diacrònica. Tanmateix, aquesta retrospecció, paradoxalment, implica el perill teleològic, és a dir, el de contemplar les coses en funció

RUIZ TORRES, Pedro (ed.),
Europa en su historia,
Col·lecció Oberta, Instituto de
Cultura Juan Gil-Albert —
Universitat de València,
1993, 94 pp.

EUROPA
EN SU HISTORIA

de la necessitat i el context actuals. I dic massa perquè es tracta d'un problema de grau, d'intensitat: al capdavant, aquesta és una qüestió insalvable, una veritable aporia. Per subvenir tot això aquest llibre ofereix una panoràmica diversa, dispersa i desigual on conviuen estudis de tall més historicista amb exemplars anàlisis de més àmplia volada i majors intencions. Els diferents fronts amb què s'ataca la polisèmica idea d'Europa fa d'aquest un panorama complet i rigorós, ben travat, que permet d'observar l'evolució diacrònica d'uns aspectes que hom tendeix massa fàcilment, avui dia, a considerar constants i immutables —la idea de la Il·lustració i el seu correlat racional, la ciència, o la idea de nació i el seu correlat nacionalista, les guerres. Una visió, doncs, tan pluriforme com el conjunt, que permet d'enriquir plantejaments que pequen d'una eufòria europeïsta tan habitual i comprensible com, sovint, massa simplificadora. *M.B.*

La reflexió sobre els límits ètics de l'activitat científica prolifera avui dia de forma una mica preocupant. Especialment, d'ençà que el grau d'intervencionisme humà sobre la naturalesa i els seus costums ha progressat i progressa geomètricament. És obvi que aquesta és una reflexió lícita i conseqüent, encara que potser també una mica falaç. Al cap i a la fi, el coneixement racional no establia, en principi, massa diferenciacions entre dues parcel·les que avui dia es distingeixen, i sovint contraposen, ben fàcilment: aquell coneixement especulatiu, que ara diríem ciència, i aquell altre de més pràctic i deontològic, que ara diem ètica. Conèixer implicava igualment, doncs, entendre la naturalesa tant com encertar amb la forma de comportar-se. Ens les havem ací amb una curiosa paradoxa: si hom suposa que el coneixement científic ha d'ésser

PASTOR GARCÍA, Luis Miguel
(ed.), *Cuestiones de antropología y bioética,* Universidad
de Murcia,
1993, 144 pp.

CUESTIONES DE
ANTROPOLOGIA
Y BIOETICA

immune a qualque ingerència subjectiva, ¿en quina mesura és raonable una intervenció exògena de caràcter regulador? La qüestió té, evidentment, molts pebrots. I això és un altre dels problemes. L'especulació bioètica permet d'encabir-ho tot: les reflexions filosòfiques de científics realment preocupats per la traducció tècnica de les seues investigacions i les diatribes moralitzants dels especuladors escatologistes que pretenen legitimar així, sota una cuirassa racionalista, una o altra manera de veure o entendre les coses. La cosa es complica encara més si el format sota el que es presenten aquestes reflexions coincideix amb les característiques d'aquesta edició, que aplega onze col·laboracions distintes, en intencions i objecte, en poc més d'un centenar de planes. S'escau, doncs, de mirar-s'ho, tot això de les bioètiques, amb un punt més que gros de caució. *M.B.*